

Юлія ЦИРФА

46

– За різними оцінками, у світі проживає близько 10–12 мільйонів ромів, в Україні – 47 917. Проте, за неофіційними даними, в нашій державі налічується від 120 до 400 тисяч представників цього народу. На превеликий жаль, особливості його повсякденного життя та специфічна традиція часто призводять до несприйняття представників ромів місцевим населенням. Унаслідок цього найменш інтегровані роми зазнають дискримінації, до них ставляться індіферентно, що призводить до поширення серед них неосвіченості, безробіття, крайньої бідності, захворюваності, безпритульності, злочинності, – зазначив перший заступник директора Інституту законодавства Верховної Ради України Олег ЗАЙЧУК, відкриваючи засідання учасників науково-практичної конференції «Страсбурзька декларація щодо ромів: імплементація в контексті демократичних реформ в Україні».

Соціальна інтеграція ромів

Окрім того, за його словами, є низка правових проблем інтеграції ромів до українського суспільства, які сьогодні можуть бути розв'язані лише за допомогою масштабних і динамічних демократичних реформ, здійснюваних в Україні в контексті євроінтеграційних перетворень. Зокрема, важливими є соціальні ініціативи, нещодавно запропоновані Президентом України Віктором Януковичем, а також активна нормотворча та законотворча робота Кабінету Міністрів і Верховної Ради України щодо їхнього впровадження.

– Наша держава опікується проблемами сотень національних громад, що проживають на території України, намагається створити відповідні умови для їхнього національного відродження, духовної свободи, економічного достатку, культурного піднесення. Тому приєднання України до низки міжнародних конвенцій та угод у сфері захисту прав національних меншин свідчить про прагнення нашої держави побудувати справді демократичне суспільство, – наголосила **начальник відділу культури етносів України та української діаспори Міністерства культури України Любов ЗУБКО**.

– Сьогодні я вперше відвідую в Україні зібрання, метою якого безпосередньо є доля ромів та їхній розвиток на території держави. Хоча безглуздо говорити на якусь тему, не маючи на меті пов'язати її з іншими предметами нагального значення. Тож й імплементація необхідних реформ зі сприяння інтеграції ромів до українського суспільства також має бути підпорядкована кільком міністерствам чи відомствам, котрі повинні координувати

свою роботу, – зауважив **експерт Офісу представника Генерального секретаря Ради Європи з питань ромів Генрі ШИКЛУНА**. – Нині на європейському рівні створено два міжнародні проекти, які безпосередньо стосуються навчання медіаторів та інформаційно-забезпечення ромського народу (кампанія «Доста» – від ромейської «досить»). Медіатори мають забезпечувати тісну співпрацю ромів та урядових і неурядових організацій, а інформаційна стратегія – спрямовуватися на формування суспільної думки про цей народ.

– Завдяки проекту медіаторства сьогодні до роботи благодійного фонду «Чіріклі» вже залучено п'ятдесят соціальних працівників. Тому ця конференція налаштовує ромських лідерів на реалізацію майбутніх ініціатив, спрямованих на розв'язання проблем нашого народу. Вона стане початком реалізації Плану дій «Україна – Рада Європи», що, в свою чергу, залежатиме від подальшої підтримки відповідних проектів державними органами влади, – наголосила **президент Міжнародної благодійної організації (МБО) «Ромський жіночий фонд «Чіріклі» Юлія КОНДУР**.

Результати науково-прикладного дослідження міжнародно-правових норм та практики Європейського суду з прав людини щодо забезпечення захисту ромів і стану виконання Україною міжнародних зобов'язань із приведення вітчизняного законодавства у відповідність до норм права Ради Європи окреслила **завідувач сектору правових проблем європейської інтеграції Інституту законодавства Алла САНЧЕНКО**.

За її словами, Європейський суд з прав людини станом на березень

2012 року ухвалив остаточні рішення щодо близько двадцяти справ за заявами ромів про порушення їхніх прав, передбачених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. Підставами для цих заяв, зокрема, були напади на поселення та знищення або пошкодження власності ромів; расово мотивоване поведіння у ході поліцейських розслідувань; сегрегація у школах; примусова стерилізація ромських жінок; заборона ромам брати участь у виборах тощо.

– Основні принципи та пріоритети роботи Ради Європи в цій площині на нинішньому етапі викладено у Страсбурзькій декларації щодо ромів, прийнятій 20 жовтня 2010 року. Серед них – недискримінація; громадянство; права жінок і дітей; повноправна участь у житті суспільства; соціальна інтеграція; працевлаштування; охорона здоров'я; житло; інклюзивна освіта; культура; боротьба з торгівлею людьми; поліпшення доступу до правосуддя тощо, – зазначила Алла Санченко. Найзначущішою у справі захисту ромів вона назвала Рекомендацію № Rec(2008)5 (від 20 лютого 2008 року), в якій Комітет міністрів РЄ визначив параметри загальної політики щодо ромів і кочівників у Європі. Урядам держав-членів було рекомендовано вирішувати питання інтеграції ромів через прийняття комплексних усеохопних національних та місцевих стратегій, які ґрунтуються на ретельному дослідженні й оцінці потреб ромської громади та підкріплені відповідними матеріальними й організаційними ресурсами. На думку доповідачки, ця Рекомендація має настановчий характер, а також програмне й прикладне значення для розвитку державної політики Укра-

і суспільні реформи

їни щодо інтеграції ромів, відповідного законодавства та практики його впровадження в усіх державно-владних рівнях. Реалії життя значної частини ромського населення, яке мешкає в нашій країні, переконують у необхідності цієї роботи.

Правові засади та перспективи розвитку державної політики України щодо інтеграції ромів охарактеризував **заступник директора департаменту у справах релігій та національності Міністерства культури України Максим БУДАРІН**. Він зазначив, що наразі Міністерству культури доручено працювати над цією тематикою в рамках виконання Плану дій Ради Європи для України на 2011–2014 роки. Державна стратегія захисту ромів має ґрунтуватися на європейських стандартах і гарантувати виконання чотирьох ключових завдань із забезпечення доступу до закладів охорони здоров'я, ринку праці, освітніх установ, якісного життя.

– Натомість можна виокремити чотири основні проблеми проживання ромів на території України. По-перше, це наявність відповідних законодавчих актів, котрі або не працюють, або застосовуються щодо ромів у неналежний спосіб. По-друге – низький рівень викладання в навчальних закладах. По-третє – відсутність соціального забезпечення літніх людей та належного рівня медичного обслуговування ромів. І, нарешті, останнє – проблема працевлаштування, – зауважив **голова Спілки ромських громадських організацій «Ромська Рада України» Юрій ІВАНЕНКО**.

За словами **віце-президента МБО «Чіріклі» Земфіри КОНДУР**, інтеграція ромів до українського суспільства значною мірою залежить від

упровадження практики ромського посередництва (медіації), про яку наголошується у Страсбурзькій декларації щодо ромів.

– Відповідно, співробітництво з ромськими посередниками має налагоджуватися в усіх регіонах України, де мешкають роми, – зазначила **Земфіра Кондур**.

У цьому контексті вартими уваги виявилися ініціативи представників Одеської обласної державної адміністрації та Кіровоградської міської ради щодо інтеграції ромів і досвід їх реалізації. Члени ромських неурядових організацій наголосили на готовності тісно й конструктивно співпрацювати з органами законодавчої, виконавчої та місцевої влади під час підготовки й реалізації стратегії захисту ромів і національного плану дій для ромів, який передбачено Планом дій Ради Європи для України, а також інших програм та ініціатив.

Про напрями реформування системи соціальних послуг, зокрема, підвищення якості та доступності надання медичної допомоги ромському населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я, говорила у своєму виступі **заступник начальника управління контролю якості медичних послуг Міністерства охорони здоров'я України Ольга ХУДОШИНА**.

За результатами конференції, організованої Інститутом законодавства Верховної Ради України спільно з Міністерством культури України та МБО «Чіріклі», учасниками схвалено Підсумковий документ для розгляду профільними комітетами Верховної Ради України, відповідними органами влади та громадськими організаціями.

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

